

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על-יסודיים
ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
מועד הבחינה: קיץ תשע"ב, 2012
מספר השאלון: 137,001203

ת נ "ך

2 יחידות לימוד

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.
פרק ראשון	—	קטע שלא נלמד	—	(4x3)	—	12 נקודות
פרק שני	—	נושא הגג: "מלכים ונביאים"	—	(16x2)	—	32 נקודות
פרק שלישי	—	נושא החובה: "עלילות הראשית"	—	(14x1)	—	14 נקודות
פרק רביעי	—	נושאי הבחירה	—	(14x3)	—	<u>42 נקודות</u>
	—	סה"כ	—		—	100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם בלי פירושים, בלי תוספות ובלי תרגום.
מותר להשתמש בתנ"ך שיש בו מפות.
- ד. הוראות מיוחדות: (1) אל תעתיק את השאלה; כתוב את מספרה בלבד.
(2) התרכז בנושא. שים לב לכתב, לכתוב ולפיסוק.

הערה: בקטעים המצולמים מן התנ"ך בא השם המפורש בצורת ה'.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

השאלות

פרק ראשון — קטע שלא נלמד (12 נקודות)

קרא שופטים, ו', 11-24.

וַיָּבֹא מִלֶּאֶךְ הָהָר

יא

וַיֵּשֶׁב תַּחַת הָאֵלֶּה אֲשֶׁר בַּעֲפֹרָה אֲשֶׁר לְיוֹאֵשׁ אָבִי הָעֶזְרִי

יב וַגְּדֻעֹן בְּנוֹ חֲבֹט חֲטִים בְּגַת לַהֲנִים מִפְּנֵי מִדִּין: וַיֵּרָא אֵלָיו

יג מִלֶּאֶךְ הָהָר וַיֹּאמֶר אֵלָיו הֲעֹמֵךְ גִּבּוֹר הַחִיל: וַיֹּאמֶר אֵלָיו

גְּדֻעֹן בִּי אֲדֹנִי וַיֵּשׁ הָהָר עִמָּנוּ וּלְמָה מִצְאָתָנוּ כָּל־זֹאת וַאֲיֵהָ

כִּלְנַפְלָאוֹתָיו אֲשֶׁר סִפְּרוּ לָנוּ אֲבוֹתֵינוּ לֵאמֹר הֲלֹא מִמִּצְרַיִם

יד הֵעֲלֵנוּ הָהָר וְעַתָּה נִטְשָׁנוּ הָהָר וַיִּתְּנֵנוּ בְּכַף מִדִּין: וַיִּפֶּן אֵלָיו

הָהָר וַיֹּאמֶר לְךָ בְּכַחַךְ זֶה וְהוֹשַׁעַת אֶת־יִשְׂרָאֵל מִכַּף מִדִּין

טו הֲלֹא שְׁלַחְתִּיךָ: וַיֹּאמֶר אֵלָיו בִּי אֲדֹנִי בְּמָה אוֹשִׁיעַ אֶת־

ישראל הִנֵּה אֶלְפִי הִדֹּל בְּמִנְשָׁה וְאֲנֹכִי הַצֵּעִיר בְּבֵית אָבִי:

טז וַיֹּאמֶר אֵלָיו הָהָר כִּי אֵהִיָּה עִמָּךְ וְהַכִּיתָ אֶת־מִדִּין בְּאִישׁ

יז אֶחָד: וַיֹּאמֶר אֵלָיו אִם־נָא מִצְאָתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ וְעֲשִׂיתָ לִּי אוֹת

יח שְׂאֵתָה מִדְּבַר עָמִי: אֶל־נָא תִּמְשׁ מִזֶּה עַד־בָּאִי אֵלֶיךָ

וְהִצַּאתָ אֶת־מִנְחָתִי וְהִנַּחְתָּ לִּפְנֶיךָ וַיֹּאמֶר אֲנֹכִי אֵשֵׁב עַד

יט שׁוֹבֶךְ: וַגְּדֻעֹן בָּא וַיַּעַשׂ גְּדִי־עִזִּים וַאֲיִפַת־קֶמַח מִצֹּת הַבֶּשֶׂר

שֶׁשׁ בִּפְלֹ וְהַמֶּרֶק שֶׁשׁ בַּפְּרוֹר וַיֹּצֵא אֵלָיו אֶת־תַּחַת הָאֵלֶּה

כ וַיִּגֹּשׁ: וַיֹּאמֶר אֵלָיו מִלֶּאֶךְ הָאֱלֹהִים קַח אֶת־

הַבֶּשֶׂר וְאֶת־הַמִּצֹּת וְהִנַּח אֶת־הַסֶּלַע הַלֵּז וְאֶת־הַמֶּרֶק שְׁפוּךְ

כא וַיַּעַשׂ כֵּן: וַיִּשְׁלַח מִלֶּאֶךְ הָהָר אֶת־קִצֵּה הַמִּשְׁעָנָה אֲשֶׁר בִּידוֹ

וַיַּגֵּעַ בַּבֶּשֶׂר וּבַמִּצֹּת וַתַּעַל הָאֵשׁ מִן־הַצּוּר וַתֹּאכַל אֶת־

כב הַבֶּשֶׂר וְאֶת־הַמִּצֹּת וּמִלֶּאֶךְ הָהָר הֵלַךְ מַעֲיָנוּ: וַיֵּרָא גְּדֻעֹן

כג כִּי־מִלֶּאֶךְ הָהָר הוּא וַיֹּאמֶר גְּדֻעֹן אֵהִיָּה אֲדֹנִי הָהָר כִּי־

כד עַל־כֵּן רָאִיתִי מִלֶּאֶךְ הָהָר פָּנִים אֶל־פָּנִים: וַיֹּאמֶר לוֹ הָהָר

שְׁלוֹם לְךָ אֶל־תִּירָא לֹא תָמוּת: וַיִּבֶן שֶׁשׁ גְּדֻעֹן מִזְבֵּחַ לַהָהָר

וַיִּקְרָא־לוֹ הָהָר שְׁלוֹם עַד הַיּוֹם הַזֶּה עוֹדָנוּ בַּעֲפֹרָת אָבִי

הָעֶזְרִי:

* אֶלְפִי — משפחתי

** בַּפְּרוֹר — בסיר

*** הַמִּשְׁעָנָה — המקל

ענה על שלוש שאלות: על שאלה 1 (חובה), ועל שתיים מהשאלות 2-4 (לכל שאלה – 4 נקודות).

ענה על שאלה 1 (חובה).

1. הקטע שלפניך מתאר משבר כפול שהעם מצוי בו: שעבוד בידי אויב שגרם למשבר אמונה.

למשבר כפול זה מוצע פתרון.

כיצד גרם השעבוד בידי האויב למשבר אמונה בעם, וכיצד המינוי של גדעון לשופט היה אמור

לפתור את המשבר הכפול? בסס את דבריך על הכתוב.

ענה על שתיים מהשאלות 2-4.

2. (1) מדוע חשב גדעון שהוא אינו מתאים לתפקיד שהוטל עליו? הסבר נימוק אחד של גדעון.

בסס את דבריך על הכתוב. (2 נקודות)

(2) מה שכנע את גדעון לקבל עליו את התפקיד? בסס את דבריך על הכתוב. (2 נקודות)

3. בקטע זה מסופר שגדעון ביקש אות מן המלאך.

(1) לָשֵׁם מה ביקש גדעון אות? בסס את דבריך על הכתוב. (2 נקודות)

(2) מהו האות שנתן המלאך לגדעון? (2 נקודות)

4. בקטע שלפניך מובא מדרש שם.

מהו מדרש השם, ועל מה הוא מבוסס, לפי הקטע?

פרק שני — נושא הגג: "מלכים ונביאים" (32 נקודות)

ענה על שתי שאלות: על אחת מהשאלות 5-6, ועל אחת מהשאלות 7-8.

בכל אחת מהשאלות שבחרת ענה על שניים מהסעיפים א-ג.

(לכל סעיף — 8 נקודות; סה"כ — 16 נקודות לשאלה)

ענה על אחת מהשאלות 5-6.

5. קרא מלכים א, י"א, 26-40.

וירבעם בן-נבט אפרתי מן-הצודה
 וישם אמו צרועה אשה אלמנה עבד לשלמה וירם יד במלך:
 וזה הדבר אשר-הרים יד במלך שלמה בנה את-המלוא
 סגר את-פרץ עיר דוד אביו: והאיש ירבעם גבור חיל וירא
 שלמה את-הנער כיעשה מלאכה הוא ויפקד אותו לכל-
 סבל בית יוסף: ויהי בעת ההיא וירבעם יצא
 מירושלם וימצא אתו אחיה השילני הנביא בדרך והוא
 מתכסה בשלמה חדשה ושניהם לבדם בשדה: ויתפש אחיה
 בשלמה החדשה אשר עליו ויקרעה שנים עשר קרעים:
 ויאמר לירבעם קח-לך עשרה קרעים כי כה אמר ה'
 אלהי ישראל הנני קרע את-הממלכה מיד שלמה ונתתי לך
 את עשרה השבטים: והשבט האחד יהיה-לו למען עבדי
 דוד ולמען ירושלם העיר אשר בחרתי בה מפל שבטי
 ישראל: וען אשר עזבוני וישתחוו לעשתרת אלהי צדנין
 לכמוש אלהי מואב ולמלכס אלהי בני-עמון ולא-הלכו
 בדרךי לעשות הישר בעיני וחקתי ומשפטי כדוד אביו: ולא-
 אקח את-כל-הממלכה מידו כי ונשיא אשתנו כל ימי חייו
 למען דוד עבדי אשר בחרתי אותו אשר שמר מצותי וחקתי:
 ולקחתי המלוכה מיד בנו ונתתיה לך את עשרת השבטים:
 ולבנו אתן שבט-אחד למען היות-נר לדוד-עבדי כל-
 הימים ו לפני בירושלם העיר אשר בחרתי לי לשום שמי
 שם: ואתך אקח ומלכת בכל אשר-תאוו נפשך והיית מלך
 על-ישראל: והיה אס-תשמע את-כל-אשר אצוך והלכת

בְּדַרְכֵי וְעִשִּׂית הַיִּשְׂרָאֵל לְשִׁמּוֹר חֻקֹּתַי וּמִצְוֹתַי כַּאֲשֶׁר עָשָׂה
 דָּוִד עַבְדִּי וְהִיִּיתִי עִמָּךְ וּבִנִּיתִי לָךְ בֵּית-נֶאֱמָן כַּאֲשֶׁר בָּנִיתִי
 לְדָוִד וְנָתַתִּי לָךְ אֶת-יִשְׂרָאֵל: וְאַעֲנֶה אֶת-זֶרַע דָּוִד לְמַעַן
 זֶה אֲךָ לֹא כָל-הַיָּמִים: וַיִּבְקֹשׁ שְׁלֹמֹה לְהַמִּית אֶת-יִרְבֵּעַם
 וַיִּקֶּם יִרְבֵּעַם וַיִּבְרַח מִצָּרִים אֶל-שִׁשְׁק מֶלֶךְ-מִצְרַיִם וַיְהִי
 בְּמִצְרַיִם עַד-מוֹת שְׁלֹמֹה:

ענה על שניים מהסעיפים א-ג.

א. קרא פסוקים 26-28 בקטע שלפניך.

(1) בפסוקים אלה ירבעם בן נבט מוצג לראשונה.

ציין שני פרטים שנאמרים על ירבעם בן נבט, וכתוב כיצד פרטים אלה יכולים להסביר

שדווקא הוא "הרים יד במלך שלמה". (5 נקודות)

(2) קרא גם פסוק 40 בקטע שלפניך.

מה היו התוצאות של מרד ירבעם בן נבט בימי שלמה? בסס את דבריך על הכתוב.

(3 נקודות)

ב. קרא פסוקים 29-39 בקטע שלפניך.

(1) שילוב הנבואה של אחיה השילוני בסיפור המרד משרת את המגמה של ספר מלכים,

ולפיה המאורעות הם התגשמות של רצון האל.

הסבר טענה זו, ובסס אותה על הכתוב. (4 נקודות)

(2) בעבר מרכז הפולחן בישראל היה בשילה. מאוחר יותר בנו דוד ושלמה את מרכז הפולחן

בירושלים. על סמך עובדות אלה ועל סמך מקום מוצאו של אחיה, יש הטוענים שתמיכתו

של אחיה במרד נבעה גם משיקולים פוליטיים.

הסבר טענה זו. (4 נקודות)

ג. אף שבקטע שלפניך מסופר על קריעת הממלכה ונתינת חלק ממנה לירבעם, המספר רומז

שיהודה הייתה עדיפה.

הבא מפסוקים 34-36 שתי ראיות לעדיפות של ממלכת יהודה, והסבר אותן.

6. קרא מלכים ב, כ"א, 15.

א

בן-

שְׁתֵּים עָשָׂרָה שָׁנָה מִנְשָׂה בְּמֶלְכוֹ וְחֲמִשִּׁים וְחֲמֹשׁ שָׁנָה מֶלֶךְ
 בִּירוּשָׁלַם וְשֵׁם אִמּוֹ חַפְצִי-בָהּ: וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי ה'־
 כְּתוֹעֵבָת הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הוֹדִישׁ ה'־ מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיָּשָׁב
 וַיִּבֶן אֶת-הַבְּמוֹת אֲשֶׁר אָבֹד חִזְקִיָּהוּ אָבִיו וַיִּקַּם מִזְבַּחַת
 לַבַּעַל וַיַּעַשׂ אֲשֶׁרָה כַּאֲשֶׁר עָשָׂה אַחָאב מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁתַּחֲוֶה
 לְכָל-עֲבָא הַשָּׁמַיִם וַיַּעֲבֹד אֹתָם: וּבְנָה מִזְבַּחַת בְּבֵית ה'־
 הָאֵשׁ אָמַר ה'־ בִּירוּשָׁלַם אֲשִׁים אֶת-שָׁמַי: וַיִּבֶן מִזְבַּחֹת
 לְכָל-עֲבָא הַשָּׁמַיִם בְּשְׁתֵּי חֲצֹרוֹת בֵּית-ה'־: וְהַעֲבִיר אֶת-
 בְּנֵי בָאָשׁ וְעוֹנָן וְנָחָשׁ וַעֲשָׂה אוֹב וַיְדַעְנִים הִרְבָּה לַעֲשׂוֹת הָרַע
 בְּעֵינֵי ה'־ לַהֲכַעֲסִים: וַיִּשֶׁם אֶת-פֶּסֶל הָאֲשֶׁרָה אֲשֶׁר עָשָׂה
 בְּבֵית אֲשֶׁר אָמַר ה'־ אֶל-דָּוִד וְאֶל-שְׁלֹמֹה בְּנֵי בְּבֵית הַזֶּה
 וּבִירוּשָׁלַם אֲשֶׁר בַּחֲרָתִי מִכָּל שְׁבֹטֵי יִשְׂרָאֵל אֲשִׁים אֶת-שָׁמַי
 לְעוֹלָם: וְלֹא אֶסְקֶיף לַהֲנִיד רֶגֶל יִשְׂרָאֵל מִן-הָאָדָמָה אֲשֶׁר
 נָתַתִּי לַאֲבוֹתָם רֶק וְאֶס-יִשְׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת כָּכָל אֲשֶׁר צִוִּיתִים
 וְלָכֵל-הַתּוֹרָה אֲשֶׁר-צִוָּה אֹתָם עֲבָדֵי מֹשֶׁה: וְלֹא שָׁמְעוּ וַיִּתְּעַס
 מִנְשָׂה לַעֲשׂוֹת אֶת-הָרַע מִן-הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הַשְׁמִיד ה'־ מִפְּנֵי
 בְנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיְדַבֵּר ה'־ בִּיד-עֲבָדָיו הַנְּבִיאִים לֵאמֹר: יַעַן
 אֲשֶׁר עָשָׂה מִנְשָׂה מֶלֶךְ-יְהוּדָה הַתַּעֲבוֹת הָאֵלֶּה הָרַע מִכָּל
 אֲשֶׁר-עָשׂוּ הָאֲמֹרִי אֲשֶׁר לִפְנֵי וַיַּחֲטֵא גַם-אֶת-יְהוּדָה
 בְּגִלּוּלָיו: לָכֵן כֹּה-אָמַר ה'־ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
 הֲנִי מֵבִיא רָעָה עַל-יְרוּשָׁלַם וְיְהוּדָה אֲשֶׁר כָּל-שָׁמְעִיו
 תַּצְלִנָּה שְׁתֵּי אֲזוּנָיו: וְנָטִיתִי עַל-יְרוּשָׁלַם אֶת קוֹ שִׁמְרוֹן וְאֶת-
 מִשְׁקָלָת בֵּית אַחָאב וּמַחֲיִיתִי אֶת-יְרוּשָׁלַם כַּאֲשֶׁר-יִמְחָה
 אֶת-הַצִּלְחַת מַחָה וְהַפֶּךְ עַל-פָּנֶיהָ: וְנָטַשְׁתִּי אֶת שְׁאֵרִית
 נִחְלָתִי וְנָתַתִּים בְּיַד אִיבֵיהֶם וְהָיוּ לְבֹז וּלְמַשְׁפָּה לְכָל-
 אִיבֵיהֶם: יַעַן אֲשֶׁר עָשׂוּ אֶת-הָרַע בְּעֵינֵי וַיְהִיו מְכַעֲסִים אֹתִי
 מִן-הַיּוֹם אֲשֶׁר יָצְאוּ אֲבוֹתָם מִמִּצְרַיִם וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה:

שְׁמָעָה

ענה על שניים מהסעיפים א-ג.

א. קרא פסוקים 2-9 בקטע שלפניך.

(1) ציין שמות של ארבע דמויות היסטוריות המוזכרות בפסוקים אלה, מלבד מנשה.
(2 נקודות)

(2) בחר בשתיים מן הדמויות שצינת בסעיף (1), והסבר אם מנשה הלך בדרכיה של כל דמות שבחרת או סר מדרכיה וממעשיה. (6 נקודות)

ב. קרא פסוקים 10-15 בקטע שלפניך.

(1) איזה אירוע היסטורי, שהתרחש לפני ימיו של מנשה, נרמז בפסוק 13, ובאיזו שנה הוא התרחש? (5 נקודות)

(2) מהי המטרה של אֶזְכּוֹר האירוע שצינת בסעיף (1)? (3 נקודות)

ג. קרא גם מלכים ב, כ"ג, 26-27, העוסק במלכות יאשיהו.

בספר מלכים רווחת התפיסה של גמול דורות.

הסבר כיצד תפיסה זו באה לידי ביטוי בפסוקים אלה ממלכים ב, כ"ג. בסס את דבריך על הכתוב. (4 נקודות)

(2) קרא גם דברי הימים ב, ל"ג, 9-13.

ספר דברי הימים מחזיק בתפיסת גמול שונה מתפיסת הגמול בספר מלכים.

מהי תפיסת הגמול בדברי הימים, וכיצד הסיפור על מנשה בדברי הימים מבטא תפיסה זו?

בסס את דבריך על הכתוב. (4 נקודות)

ענה על אחת מהשאלות 7-8.

7. קרא ירמיה, ב', 1-13.

א ויהי דבר-ה' אלי
ב לאמר: הלך וקראת באזני ירושלם לאמר כה אמר ה'
זכרתי לך חסד נעורייך אהבת כלולתיך לכתך אחרי
ג במדבר בארץ לא זרועה: קדש ישראל לה' ראשית
תבואתה כל-אכליו ואשמו רעה תבא אליהם נאם-
ד ה': שמעו דבר-ה' בית יעקב וכל-
ה משפחות בית ישראל: כה ואמר ה' מה-מצאו אבותיכם
ו ב' עול כי רחקו מעלי וילכו אחרי ההבל ויהפלו: ולא אמרו
איה ה' המעלה אתנו מארץ מצרים המוליך אתנו
במדבר בארץ ערבה ושוחה בארץ ציה וצלמות בארץ לא-
ז עבר בה איש ולא-ישב אדם שם: ואביא אתכם אל-ארץ
הפרמל לאכל פריה וטובה ותבאו ותטמאו את-ארצי
ח ונחלתי שמתם לתועבה: הכהנים לא אמרו איה ה' ותפשי
התורה לא ידעו והרעים פשעו כי והנביאים נבאו בפעל
ט ואחרי לא-יועלו הלכו: לכן עד אריב אתכם נאם-ה'
י ואת-בני בניכם אריב: כי עברו איי כתיים וראו וקדר שלחו
יא והתבוננו מאד וראו הן היתה כזאת: ההימיר גוי אלהים
יב והמה לא אלהים ועמי המיר כבודו בלוא יועיל: שמו שמים
יג על-זאת ושערו חרבו מאד נאם-ה': כי-שתים רעות עשה
עמי אתי עזבו מקור מים חיים לחצב להם בארות בארת
נשברים אשר לא-יכלו המים:

ענה על שניים מהסעיפים א-ג.

א. קרא פסוקים 1-9 בקטע שלפניך.

(1) שלוש פעמים נזכר בקטע הצירוף של הפועל "ללכת" ומילת היחס "אחרי".

באמצעות צירוף זה הנביא משבח את העם על מעשיו הטובים, אך גם מוכיח אותו על חטאיו.

ציין את שלושת האזכורים של צירוף זה בהקשרם בקטע, והסבר בנוגע לכל אחד מהם אם מדובר בשבח או בתוכחה. (5 נקודות)

(2) בפסוק 6 נזכר הפועל "מוליך" בהקשר של כפיות הטובה של העם (פסוקים 5-8).

הסבר, באמצעות השימוש בפועל זה, את כפיות הטובה. (3 נקודות)

ב. קרא פסוקים 10-12 בקטע שלפניך.

(1) בפסוקים אלה הנביא משווה בין ישראל לעמים אחרים מבחינת יחסם לאלוהיהם.

מהו היחס של ישראל לאלוהיו, ומהו היחס של העמים האחרים לאלוהיהם?

בסס את דבריך על הכתוב.

(4 נקודות)

(2) הנביא נדהם לנוכח היחס של ישראל לאלוהיו.

הבא ראיה לכך מן הפסוקים האלה, והסבר את התדהמה של הנביא על פי

הראיה שהבאת. (4 נקודות)

ג. קרא פסוק 13.

בפסוק זה יש שתי מטפורות הממחישות את "שתי הרעות" שעשה העם.

הסבר את שתי המטפורות האלה בהקשר של "שתי הרעות".

8. קרא ירמיה, ל"א, 26-35.

כו הנה ימים באים נאס־ה' וזרעתִי
את־בית ישראל ואת־בית יהודה זרע אדם וזרע בהמה:
כו והיִה פֶּאֶשֶׁר שְׁקֵדְתִי עֲלֵיהֶם לִנְתוֹשׁ וּלְנִתּוֹץ וּלְהָרֵס וּלְהַאֲבִיד
כח ולהרע כֵּן אֲשַׁקֵּד עֲלֵיהֶם לִבְנוֹת וּלְנִטּוֹעַ נאס־ה' בַּיָּמִים
הָהֵם לֹא־יֹאמְרוּ עוֹד אֲבוֹת אָכְלוּ בֶסֶר וּשְׁנֵי בָנִים תִּקְהִינָה:
כט כִּי אִם־אִישׁ בַּעֲוֹנוֹ יָמוּת כֹּל־הָאָדָם הָאֵכֶל הַבֶּסֶר תִּקְהִינָה
ל שְׁנֵי: הנה ימים באים נאס־ה' וכרתִי את־
לא בית ישראל ואת־בית יהודה ברית חדשה: לא כְּבְרִית אֲשֶׁר
כָּרַתִּי אֶת־אֲבוֹתָם בַּיּוֹם הַחֲזִיקִי בִידָם לְהוֹצִיאֵם מֵאֶרֶץ
מצרים אֲשֶׁר־הֵמָּה הִפְּרוּ אֶת־בְּרִיתִי וְאֲנֹכִי בַעֲלָתִי בִּם נאס־
לב ה': כִּי זֹאת הַבְּרִית אֲשֶׁר אֲכַרֵּת אֶת־בֵּית יִשְׂרָאֵל אַחֲרַי
הַיָּמִים הָהֵם נאס־ה' נָתַתִּי אֶת־תּוֹרָתִי בְּקֶרֶפֶס וְעַל־לֶפֶס
לג אֲכַתְּבֶנָּה וְהִיִּיתִי לֵהֶם לֵאלֹהִים וְהֵמָּה יִהְיוּ־לִי לְעָם: וְלֹא
יִלְמְדוּ עוֹד אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ וְאִישׁ אֶת־אֲחִיו לֵאמֹר דַּעֲנוּ אֶת־
ה' כִּי כֹלֶם יִדְעוּ אוֹתִי לְמִקְטָנָם וְעַד־גְּדוֹלָם נאס־ה' כִּי
לד אֶסְלַח לְעוֹנָם וּלְחַטָּאתָם לֹא אֲזַכֵּר־עוֹד: כֹּה ו
אמר ה' נָתַן שֶׁמֶשׁ לְאוֹר יוֹמָם חֶקֶת יָרַח וְכוֹכָבִים לְאוֹר
לה לַיְלָה רִגְעַת הַיּוֹם וַיְהִימוּ גִלְיוֹ ה' עֲבָאוֹת שְׁמוֹ: אִם־יִמָּשׁוּ
הַחֲקִים הָאֵלֶּה מִלִּפְנֵי נאס־ה' גַּם זֶרַע יִשְׂרָאֵל יִשְׁבְּתוּ
מִהַיּוֹת גּוֹי לִפְנֵי כָל־הַיָּמִים:

ענה על שניים מהסעיפים א-ג.

א. (1) תפיסת הגמול המוצגת בפסוק 29 שונה מתפיסת הגמול המוצגת בפסוק 28.

הסבר את השוני. (4 נקודות)

(2) קרא גם **ירמיה**, ט"ו, 4.

בפסוק זה המילה "לזועה" (=לְזַעֵה) מתייחסת לחורבן.

האם תפיסת הגמול שבאה לידי ביטוי בפסוק זה היא תפיסת הגמול המוצגת

בפסוק 28 או התפיסה המוצגת בפסוק 29? הסבר את דבריך. (4 נקודות)

ב. קרא פסוקים 30-33 בקטע שלפניך.

בעתיד יכרות ה' ברית חדשה עם ישראל.

ציין שני מאפיינים של ברית זו, והסבר כיצד הם יאפשרו לשבור את המעגל של חטא ועונש.

ג. קרא פסוקים 34-35 בקטע שלפניך וגם בראשית, ח', 21-22.

בשני הקטעים נזכרת החוקיות בטבע שקבע האל.

(1) פרט חוקיות זו על פי כל קטע. בסס את דבריך על הכתוב. (4 נקודות)

(2) הסבר לשם מה נזכרת חוקיות הטבע בכל קטע. בסס את דבריך על הכתוב.

(4 נקודות)

פרק שלישי — נושא החובה: "עלילות הראשית" (14 נקודות)

ענה על אחת מהשאלות 9-10.

9. קרא בראשית, א', 1-13 שלפניך ואת הקטע מ"אנומה אליש" שבעמוד הבא.

בראשית, א', 1-13

ב בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ: וְהָאָרֶץ
הָיְתָה תֵהוֹ וּבְהוּ וַחֲשָׁךְ עַל־פְּנֵי תְהוֹם וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת
עַל־פְּנֵי הַמַּיִם: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהי־אֹר וַיְהי־אֹר: וַיֹּרָא אֱלֹהִים
אֶת־הָאֹר כִּי־טוֹב וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ: וַיִּקְרָא
אֱלֹהִים לְאֹר יוֹם וּלַחֹשֶׁךְ קִרְא לַיְלָה וַיְהי־עֶרֶב וַיְהי־בֹקֶר יוֹם
אֶחָד:

ו וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהי רָקיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וַיְהי מַבְדִּיל בֵּין מַיִם
לְמַיִם: וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת־הָרָקיעַ וַיְבָרֶךְ בֵּין הַמַּיִם אֲשֶׁר
מִתַּחַת לָרָקיעַ וּבֵין הַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל לָרָקיעַ וַיְהי־כֵן: וַיִּקְרָא
אֱלֹהִים לָרָקיעַ שָׁמַיִם וַיְהי־עֶרֶב וַיְהי־בֹקֶר יוֹם שֵׁנִי:
ט וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקְווּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל־מָקוֹם אֶחָד
י וַתֵּרָאָה הַיַּבֶּשֶׁה וַיְהי־כֵן: וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לַיַּבֶּשֶׁה אֶרֶץ וּלַמְקוֹה
יֵא הַמַּיִם קָרָא יָמִים וַיֹּרָא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תְּדַשֵּׂא
הָאָרֶץ דָּשָׂא עֵשֶׂב מִזֵּרַע זֶרַע עֵץ פָּרִי עֵשֶׂה פָרִי לַמִּינֹה אֲשֶׁר
יב זֶרַע־בוּ עַל־הָאָרֶץ וַיְהי־כֵן: וַתּוֹצֵא הָאָרֶץ דָּשָׂא עֵשֶׂב מִזֵּרַע
זֶרַע לַמִּינֹהוּ וַעֲץ עֵשֶׂה־פָרִי אֲשֶׁר זֶרַע־בוּ לַמִּינֹהוּ וַיֹּרָא אֱלֹהִים
יג כִּי־טוֹב: וַיְהי־עֶרֶב וַיְהי־בֹקֶר יוֹם שְׁלִישִׁי:

אנומה אליש, לוח ראשון, שורות 129-140

129. "דִּרְךָ הָאֲדוֹן עַל יְרֵךְ תֹּאמֶת,
130. וּבֹאֲלָתוֹ, אֲשֶׁר לֹא תִדַּע רַחֵם, רוֹצֵץ מַחָה,
131. בְּתֵר וְרִידֵי דָמָה,
132. וְצָנָה אֶת רוּחַ־צָפוֹן כְּכַשּׁוּרָה אוֹתוֹ לְהוֹכִיל.
133. רָאוּ אֲבוֹתָיו שְׁמַחוּ, צָהֳלוּ,
134. מְנַחוֹת, שְׁלֹמוֹנִים, הִמָּה שָׁלְחוּ אֱלִיו.
135. נָח הָאֲדוֹן, בְּגוֹיְתָה הִתְבּוֹנֵן,
136. שָׁסַע אֶת הַפָּגֶר לְמַעַן בְּרוֹא נִפְלְאוֹת,
137. וַיִּפְלְחָנָה כְּצִדְפָּה לְשָׁנִים:
138. חֲצִיָּה כּוֹנֵן וַיִּקְרָה שְׁמִים,
139. נָטָה יְרִיעָה, מִשְׁמֵר הַצִּיב,
140. לְכָל תִּגְיֵר מִימֶיהָ — צָנָה עֲלֵיהֶם."

א. יש הטוענים שסיפור הבריאה ב**בראשית**, א' דוחה את תפיסות היסוד של המיתוס "אנומה אליש".

ציין שני הבדלים בין שני הקטעים, והסבר איך כל הבדל מלמד על דחיית המיתוס. בסס את דבריך על הכתוב. (8 נקודות)

ב. בקטע מ**בראשית**, א' שלפניך, העוסק בבריאת העולם, יש חזרה על ביטויים קבועים. ציין שניים מהם, והסבר איזה עיקרון במעשה הבריאה מבטא כל ביטוי חוזר. (6 נקודות)

10. קרא בראשית, ו', 4-1; י"א, 9-1.

בראשית, ו', 4-1

א וַיְהִי כִּי־הִחַל הָאָדָם לָרֹב עַל־
 ב פְּנֵי הָאֲדָמָה וּבָנוּת יִלְדוּ לָהֶם: וַיֵּרְאוּ בְנֵי־הָאֱלֹהִים אֶת־
 בָּנוֹת הָאָדָם כִּי טֹבֹת הֵנָּה וַיִּקְחוּ לָהֶם נָשִׁים מִכָּל־אֲשֶׁר
 ג בָּחָרוּ: וַיֹּאמֶר ה' לֹא־יִדּוֹן רוּחִי בָאָדָם לְעַלֵּם בְּשִׁגְם הוּא
 ד בָּשָׂר וְהָיוּ יָמָיו מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה: הִנֵּפִלִים הָיוּ בְּאַרְצָן
 בִּימֵיָם הָהֵם וְגַם אַחֲרֵי־כֵן אֲשֶׁר יָבֹאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים אֶל־
 בָּנוֹת הָאָדָם וַיִּלְדוּ לָהֶם הַמָּוֶה הַגִּבֹּרִים אֲשֶׁר מְעוֹלָם אָנֹשִׁי
 הַשָּׁמַיִם:

בראשית, י"א, 9-1

א וַיְהִי כָל־הָאָרֶץ שְׂפָה אַחַת וּדְבָרִים אֶחָדִים: וַיְהִי בְּנִסְעָם
 ג מִקֵּדֶם וַיִּמְצְאוּ בְּקִעָה בָּאָרֶץ שְׁנַעַר וַיֵּשְׁבוּ שָׁם: וַיֹּאמְרוּ אִישׁ
 אֶל־רֵעֵהוּ הִבֵּה גִלְבָּנָה לְבָנִים וְנִשְׂרָפָה לְשִׂרְפָּה וְתִהְיֶה לָהֶם
 ד הַלְבָּנָה לְאַבְן וְהַחֲמֹר הִיָּה לָהֶם לַחֲמֹר: וַיֹּאמְרוּ הִבֵּה וּנְבַנֶּה־
 לָנוּ עִיר וּמִגְדָּל וְרֹאשׁוֹ בַּשָּׁמַיִם וְנַעֲשֶׂה־לָנוּ שֵׁם פֶּן־נָפוּץ עַל־
 ה פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ: וַיֹּרֶד ה' לִרְאוֹת אֶת־הָעִיר וְאֶת־הַמִּגְדָּל
 ו אֲשֶׁר בָּנוּ בְנֵי הָאָדָם: וַיֹּאמֶר ה' הֵן עַם אֶחָד וְשִׂפְהָ אַחַת
 לְכָלָם וְזֶה הַחֲלֹם לַעֲשׂוֹת וְעַתָּה לֹא־יִבְצֹר מֵהֶם כָּל־אֲשֶׁר
 ז יִזְמֹו לַעֲשׂוֹת: הִבֵּה נִרְדָּה וּנְבַלָּה שֵׁם שְׁפָתָם אֲשֶׁר לֹא יִשְׁמְעוּ
 ח אִישׁ שְׂפַת רֵעֵהוּ: וַיִּפֹּץ ה' אֶתָּם מִשָּׁם עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ
 ט וַיַּחֲדְלוּ לִבְנֹת הָעִיר: עַל־כֵּן קָרָא שְׁמָהּ בָּבֶל כִּי־שָׁם
 בָּלַל ה' שְׂפַת כָּל־הָאָרֶץ וּמִשָּׁם הִפְיָצָם ה' עַל־פְּנֵי
 כָל־הָאָרֶץ:

א. בשני הקטעים שלפניך מתוארים ניסיונות לפרוץ את הגבולות בין התחום האלוהי לתחום הארצי, ותגובת אלוהים על ניסיונות אלה.

(1) הבא מכל קטע דוגמה לניסיון של פריצת גבולות אלה, והסבר כל דוגמה (סה"כ – שתי דוגמאות). (4 נקודות)

(2) הסבר, לפי כל קטע, באיזה אופן אלוהים מונע מן האנושות לפרוץ את הגבולות. בסס את דברך על כל אחד מהכתובים. (4 נקודות)

ב. קרא **בראשית**, ו', 1-4.

(1) מ"ד קאסוטו פותח את פירושו על פרק ו' במילים אלה: "פסקה זו... אחת הסתומות (=לא מובנות) ביותר בספרי התורה".

מה סתום בסיפור, ומה עומד בו בניגוד לתאולוגיה המקובלת של התורה? (3 נקודות)

(2) קרא את פירוש רד"ק שלפניך:

'ויראו בני האלהים' – בני השופטים והגדולים ומנהיגי המדינות, כי הם ייקראו אלוהים, כמו 'אלהים לא תקלל' (**שמות**, כ"ב, 27).

כיצד פותר רד"ק בפירושו את הסתום בסיפור? (3 נקודות)

פרק רביעי — נושאי הבחירה (42 נקודות)

בפרק זה חמישה נושאים, ובכל נושא שתי שאלות (שאלות 11-20).
עליך לבחור בשלושת הנושאים שלמדת, ולענות על שאלה אחת מכל נושא שבחרת.
(סה"כ — שלוש שאלות; לכל שאלה — 14 נקודות)

נושא בחירה: "חורבן, גלות וגאולה"

ענה על אחת מהשאלות 11-12.

11. קרא מלכים ב, כ"ד, 8-12, כ"ה, 1-10.

מלכים ב, כ"ד, 8-12

ח
בֵּן
שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה שָׁנָה יְהוֹיָכִין מֶלֶךְ וּשְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים מֶלֶךְ
ט בִּירוּשָׁלַם וְשֵׁם אִמּוֹ נְחֻשְׁתָּא בַת־אֶלְנָתָן מִירוּשָׁלַם: וַיַּעַשׂ
י' הָרַע בְּעֵינֵי ה' כָּל אֲשֶׁר־עָשָׂה אָבִיו: בַּעַת הָיָא עֲלֶה
עֲבָדֵי נְבֻכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל יְרוּשָׁלַם וַתִּבָּא הָעִיר בְּמִצּוֹר:
יא וַיָּבֹא נְבֻכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל עַל־הָעִיר וְעַבְדָּיו צָרִים עָלֶיהָ:
יב וַיֵּצֵא יְהוֹיָכִין מֶלֶךְ־יְהוּדָה עַל־מֶלֶךְ בָּבֶל הוּא וְאִמּוֹ וְעַבְדָּיו
וְשָׂרָיו וְסָרִיסָיו וַיִּקַּח אֹתָם מֶלֶךְ בָּבֶל בַּשָּׁנָה שְׁמֹנֶה לַמֶּלֶךְ:

מלכים ב, כ"ד, 17-20

י' וַיִּמְלֹךְ מֶלֶךְ־בָּבֶל אֶת־מַתְנִיָּה דָדוֹ תַּחְתָּיו וַיֹּסֶב אֶת־
יח שְׁמוֹ צִדְקִיָּהוּ: בֶּן־עֲשָׂרִים וְאַחַת שָׁנָה צִדְקִיָּהוּ
בְּמֶלְכּוֹ וְאַחַת עֶשְׂרֵה שָׁנָה מֶלֶךְ בִּירוּשָׁלַם וְשֵׁם אִמּוֹ
יט חֲמוּטַל בַּת־יִרְמְיָהוּ מִלְּבָנָה: וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי ה' כָּל
כ אֲשֶׁר־עָשָׂה יְהוֹיָקִים: כִּי עַל־אֵף ה' הָיְתָה בִּירוּשָׁלַם
וּבִיהוּדָה עַד־הַשְּׁלֹכּוֹ אֹתָם מֵעַל פָּנָיו וַיִּמְרֹד צִדְקִיָּהוּ בְּמֶלֶךְ
בָּבֶל:

מלכים ב, כ"ה, 10-1

א וַיְהִי בַשָּׁנָה הַתְּשִׁיעִית לַמֶּלֶךְ בַּחֹדֶשׁ
הָעֲשִׂירִי בַעֲשׂוֹר לַחֹדֶשׁ בָּא נְבֻכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ-בָּבֶל הוּא וְכָל-
ב חֵילוֹ עַל-יְרוּשָׁלַם וַיִּחַן עָלֶיהָ וַיִּבְנוּ עָלֶיהָ דֵּיק סָבִיב: וַתֵּבֹא
ג הָעִיר בַּמָּצוֹר עַד עֲשֵׁתִי עֶשְׂרֵה שָׁנָה לַמֶּלֶךְ צַדְקִיָּהוּ: בַּתְּשַׁעַה
ד לַחֹדֶשׁ וַיִּחָזֶק הָרָעֵב בָּעִיר וְלֹא-הָיָה לָחֶם לָעַם הָאָרֶץ: וַתִּבְקַע
הָעִיר וְכָל-אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה וְהַלֵּילָה דֶּרֶךְ שַׁעַר וּבֵין הַחֲמֹתַיִם
ה אֲשֶׁר עַל-גֵּן הַמֶּלֶךְ וּבְשָׂדִים עַל-הָעִיר סָבִיב וַיֵּלֶךְ דֶּרֶךְ
ו הָעֶרְבָה: וַיִּרְדּוּ חֵיל-בְּשָׂדִים אַחֵר הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁגּוּ אֹתוֹ בַּעֲרֻבוֹת
ו יֶרְחוֹ וְכָל-חֵילוֹ נָפְצוּ מֵעָלָיו: וַיִּתְּפֹשׂ אֶת-הַמֶּלֶךְ וַיַּעֲלוּ אֹתוֹ
ז אֶל-מֶלֶךְ בָּבֶל רַב־לַתָּה וַיִּדְּבְרוּ אֹתוֹ מִשְׁפָּט: וְאֶת-בְּנֵי צַדְקִיָּהוּ
שָׁחַטוּ לְעֵינָיו וְאֶת-עַיִנֵּי צַדְקִיָּהוּ עֹזֵר וַיֹּאסְרוּהוּ בַּנְּחֹשְׁתַיִם
ח וַיָּבֵאוּהוּ בָּבֶל: וּבַחֹדֶשׁ הַחֲמִישִׁי בִשְׁבַעַה לַחֹדֶשׁ
הָיָה שָׁנָה תִשְׁע־עֶשְׂרֵה שָׁנָה לַמֶּלֶךְ נְבֻכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ-בָּבֶל
ט בָּא נְבוּזַרְאֲדָן רַב־טַבָּחִים עֶבֶד מֶלֶךְ-בָּבֶל יְרוּשָׁלַם: וַיִּשְׁרֹף
אֶת-בֵּית הָ' וְאֶת-בֵּית הַמֶּלֶךְ וְאֶת כָּל-בֵּיתִי יְרוּשָׁלַם וְאֶת-
י כָּל-בֵּית גָּדוֹל שָׁרָף בָּאֵשׁ: וְאֶת-חוֹמֹת יְרוּשָׁלַם סָבִיב נָתַצוּ
כָל-חֵיל בְּשָׂדִים אֲשֶׁר רַב־טַבָּחִים:

א. בקטעים שלפניך מתואר מצור שהטיל מלך בבל על ירושלים כתגובה על מרד.

(1) כיצד פעל יהויכין וכיצד פעל צדקיהו בעקבות המצור שהטיל מלך בבל?

בסס את דבריך על הכתוב. (4 נקודות)

(2) התגובה של הבבלים על הפעולה שנקט כל מלך הייתה שונה.

מה הן התגובות של מלך בבל על הפעולות שנקט כל אחד מן המלכים (כפי שציינת

בסעיף 1), וכיצד אפשר להסביר את השוני בין התגובות, על פי המסופר

במלכים ב, כ"ד, 17? (6 נקודות)

ב. קרא מלכים ב, כ"ד, 17-20.

הוכח על פי פסוקים אלה שהתנהגותו ומדיניותו של צדקיהו אפשרו את מימוש התכנית

של אלוהים. (4 נקודות)

12. קרא חגי, א' 3-11; תהלים, קכ"ו.

חגי, א' 3-11

וַיְהִי דְבַר-ה' בְּיַד-חֲגִי הַנָּבִיא
 לֵאמֹר: הֵעֵת לָכֶם אַתֶּם לְשַׁבֵּת בְּבֵיתְכֶם סְפוּנִים וְהַבִּית הַזֶּה
 חָרֵב: וְעַתָּה כֹּה אָמַר ה': עֲבֹאוּת שִׁימוּ לַבִּבְכֶם עַל-דְּרֹכֵיכֶם:
 וְזַרְעֻתֶם הָרֹבָה וְהִבֵּא מַעֲט אֶכֹּל וְאִין-לְשַׁבְּעָה שְׁתוּ וְאִין-
 לְשַׁכְּרָה לְבוֹשׁ וְאִין-לֶחֶם לוֹ וְהַמִּשְׁתָּכֵר מִשְׁתַּכֵּר אֶל-צָרוֹר
 נָקִיב: כֹּה אָמַר ה': עֲבֹאוּת שִׁימוּ לַבִּבְכֶם עַל-
 דְּרֹכֵיכֶם: עָלוּ הָהָר וְהִבֵּאתֶם עֵץ וּבְנוּ הַבַּיִת וְאַרְצָה-בוֹ וְאֶבְבֶּר
 אָמַר ה': פֶּנֶה אֶל-הָרֹבָה וְהִנֵּה לַמַּעֲט וְהִבֵּאתֶם הַבַּיִת
 וְנִפְתַּחְתִּי בּוֹ יַעַן מָה נָאֵם ה': עֲבֹאוּת יַעַן פִּתִּי אֲשֶׁר-הוּא
 חָרֵב וְאַתֶּם רָצִים אִישׁ לְבֵיתוֹ: עַל-כֵּן עָלִיכֶם כָּלֹאוֹ שָׁמַיִם
 מִטֹּל וְהָאָרֶץ כָּלֹאָה יְבוּלָה: וְאֶקְרָא חָרֵב עַל-הָאָרֶץ וְעַל-
 הָהָרִים וְעַל-הַדָּגָן וְעַל-הַתִּירֹשׁ וְעַל-הַיְצְהָר וְעַל אֲשֶׁר
 תּוֹצִיא הָאֲדָמָה וְעַל-הָאָדָם וְעַל-הַבְּהֵמָה וְעַל כָּל-יֹגִיעַ
 כְּפִים:

תהלים, קכ"ו

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת בְּשׁוּב ה' אֶת-שִׁיבַת צִיּוֹן הֵייוּ כְּחִלָּמִים: אֲזַי
 יִמְלֹא שְׂחֹק פִּינוֹ וּלְשׁוֹנֵנוֹ רִנָּה אֲזַי יֹאמְרוּ בְּגוֹיִם הַגִּדִּיל ה':
 לַעֲשׂוֹת עִם-אֱלֹהֵי הַגִּדִּיל ה': לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ הֵייוּ שְׂמֵחִים:
 שׁוּבָה ה' אֶת-שְׁבוּתָנוּ כַּאֲפִיקִים בְּנֹגֵב: הַזְרַעִים בְּדַמְעָה
 בְּרִנָּה יִקְצְרוּ: הָלוֹךְ יֵלֵךְ וּבִכָּה נִשָּׂא מִשְׁךְ-הַזֶּרַע בְּאֶיבָא
 בְּרִנָּה נִשָּׂא אֶלְמִתּוֹ:

שביתנו

א. משני הקטעים שלפניך אפשר להסיק שהמצב הכלכלי ביהודה בתחילת שיבת ציון היה קשה.

(1) הבא מכל קטע דוגמה למצב הכלכלי הקשה, והסבר כיצד היא מלמדת על מצב זה

(סה"כ – שתי דוגמאות). (6 נקודות)

(2) במי תלוי שינוי המצב הכלכלי, לפי נבואת חגי? הסבר את דבריך, ובסס אותם על הכתוב.

(4 נקודות)

ב. קרא **תהלים**, קכ"ו, 4-6.

בפסוקים אלה יש דימויים שבאמצעותם מובע רעיון. לפי רעיון זה נסיבות שגרמו לעצב,

למחסור ולכאב אינן נמשכות לאורך זמן, והן עשויות להשתנות לטובה.

בחר בדימוי אחד מן הפסוקים והסבר כיצד הוא מבטא רעיון זה. (4 נקודות)

נושא בחירה: "אדם וגורלו בספרות החכמה"

ענה על אחת מהשאלות 13-14.

13. קרא איוב, ד', 7-9, 17-19; ט', 1-10.

איוב, ד', 7-9

זכר־נָא מִי הוּא נָקִי אֲבָד וְאֵיפֹה יִשְׁרִים נִכְזְרוּ: כֹּאֲשֶׁר
רָאִיתִי חֲרָשֵׁי אֹן וְזָרְעֵי עֵמֶל יִקְצְרוּהוּ: מִנְשֻׁמַּת אֱלֹהֵי יֹאבְדוּ
וַיִּמְרוּחַ אִפּוֹ יִכְלוּ:

איוב, ד', 17-19

הָאֲנוּשׁ מֵאֱלֹהֵי יִצְדָק
אֶסְמְעֶשְׂהוּ וְטִהַר־גִּבּוֹר: הֵן בַּעֲבָדָיו לֹא יֵאֱמִין וּבִמְלֶאכָיו יִשְׁמִין
תִּהְלֶה: אֲףִי וּשְׁכֻנִּי בְּתִי־חֲמֹר אֲשֶׁר־בַּעֲפָר יְסֻדָּם יִדְכָּאוּם לִפְנֵי־
עֵשׂ:

איוב, ט', 1-10

וַיַּעַן
אִיּוֹב וַיֹּאמֶר: אָמֵנָם יִדְעֹתִי כִּי־כֵן וּמִה־יִצְדָק אָנוּשׁ עַם־אֱלֹהִים:
אֶסְיַחֲפִין לָרִיב עִמּוֹ לֹא־יִעֲנֶנּוּ אַחַת מִנִּי־אֱלֹהִים: חֲכֵם לִבִּי וְאִמְיִין
כַּח מִי־הִקְשָׁה אֱלֹהֵי וַיִּשְׁלֶם: הַמַּעֲתִיק הָרִים וְלֹא יִדְעוּ אֲשֶׁר
הִפְכֵם בָּאָפוֹ: הַמְדַּגִּין אֶרֶץ מִמְּקוֹמָה וְעִמּוּדֶיהָ יִתְפַּלְצוֹן: הָאֲמֹר
לַחֲרָס וְלֹא יִזְרַח וּבַעֲדָה כּוֹכָבִים יַחֲתֵם: נִטָּה שָׁמַיִם לִבְדּוֹ וְדוֹדָד
עַל־בִּמְתֵּי יָם: עֲשֵׂה־עֵשׂ כְּסִיל וְכִימָה וְחֲדָרֵי תַמָּן: עֲשֵׂה גְדֻלוֹת
עַד־אֵין חֶקֶר וְנִפְלְאוֹת עַד־אֵין מִסְפָּר:

א. קרא **איוב**, ד', 7-9, 17-19.

(1) הסבר את תפיסת הגמול של אליפז לפי פסוקים 7-9, וציין מה בדבריו עשוי לנחם

את איוב. (4 נקודות)

(2) כיצד עשויים דברי אליפז בפסוקים 17-19 להסביר לאיוב את פשר סבלו?

(3 נקודות)

ב. קרא **איוב**, ד', 17-19; ט', 1-10.

(1) הסבר במה איוב מסכים עם אליפז. (3 נקודות)

(2) איוב טוען שאין לו סיכוי לעמוד מול האל.

הסבר מה גורם לאיוב להרגיש כך. בסס את דבריך על הכתוב. (4 נקודות)

14. קרא קהלת, ב', 4-16, 24-26.

קהלת, ב', 4-16

ד הגדלתי מעשי בנתי לי בתיים
ה נטעתי לי ברכים: עשיתי לי גנות ופרדסים ונטעתי בהם עץ
ו כל-פרי: עשיתי לי ברכות מים להשקות מהם יער צומח
ז יעצים: קניתי עבדים ושפחות ובני-בית היה לי גם מקנה בקר
ח וצאן הרבה היה לי מכל שהיו לפני בירושלם: בנסתי לי
גם-כסף וזהב וסגלת מלכים והמדינות עשיתי לי שרים
ט ושורות ותענוגות בני האדם שדה ושוות: וגדלתי והוספתי
י מכל שהיה לפני בירושלם אף חכמתי עמדה לי: וכל אשר
שאלו עיני לא אצלתי מהם לא-מנעתי את-לבי מכל-שמחה
יא כי-לבי שמח מכל-עמלי וזה-היה חלקי מכל-עמלי: ופניתי
אני בכל-מעשי שעשו ידי ובעמל שעמלתי לעשות והנה
יב הכל הבל ורעות רוח ואין יתרון תחת השמש: ופניתי אני
לראות חכמה והוללות וסכלות כי ומה האדם שיבוא אחרי
יג המלך את אשר-כבר עשהו: וראיתי אני שיש יתרון לחכמה
יד מן-הסכלות ביתרון האור מן-החשך: החכם עיניו בראשו
והכסיל בחשך הולך וידעתי גם-אני שמקרה אחד יקרה את-
טו כלם: ואמרת אני בלבי במקרה הכסיל גם-אני יקרני ולמה
טז חכמתי אני אז יתר ודברתי בלבי שגם-זה הבל: כי אין זכרון
לחכם עם-הכסיל לעולם בשכבר הימים הבאים הכל נשפך
ואין ימות החכם עם-הכסיל:

קהלת, ב', 24-26

כד אין-טוב באדם שיאכל
ושתה והראה את-נפשו טוב בעמלו גם-זה ראיתי אני
כה כי מיד האלהים היא: כי מי יאכל ומי יחוש חוץ ממני:
כו כי לאדם שטוב לפניו נתן חכמה ודעת ושמחה ולחוטא
נתן ענין לאסוף ולכנוס לתת לטוב לפני האלהים גם-זה
הבל ורעות רוח:

א. קרא פסוקים 4-11.

(1) בפסוקים אלה מפורטים המעשים הרבים שעשה קהלת.

הבא מפסוקים 4-10 שלוש דוגמאות למעשים שעשה קהלת, והסבר כיצד פירוט זה משרת את המסקנה של קהלת בפסוק 11. (6 נקודות)

(2) קרא פסוקים 24-25.

הסבר את הסתירה בין דברי קהלת בפסוקים 4-11 ובין דבריו בפסוקים 24-25.

בסס את דבריך על הכתוב. (4 נקודות)

ב. קרא פסוקים 12-16.

(1) בפסוקים 12-14^א (החלק הראשון של פסוק 14) קהלת טוען שיש יתרון לחכמה.

מהו יתרון זה? (2 נקודות)

(2) מפסוק 14^ב (החלק השני של פסוק 14) עד פסוק 16 קהלת טוען שלחכם אין יתרון על הכסיל.

מדוע אין לו יתרון? בסס את דבריך על הכתוב. (2 נקודות)

נושא בחירה: "חיי הפרט והכלל בראי השירה"

ענה על אחת מהשאלות 15-16.

15. קרא שיר השירים, ב', 7-1; ג', 5-1.

שיר השירים, ב', 7-1

אֲנִי חֲבַצֶּלֶת הַשָּׂדֶה שׁוֹשְׁנַת הָעֲמָקִים: כְּשׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחוּחִים
 ג כֶּן רַעֲיָתִי בֵּין הַבָּנוֹת: כְּתַפּוּחַ בַּעֲצֵי הַיַּעַר כֶּן דּוּדִי בֵּין
 ד הַבְּנִים בְּצֵלוֹ חֲמֹדִתִּי וְיִשְׁכַּבְתִּי וּפָרִיו מְתוֹק לִחְפִּי: הִבִּיאֲנִי
 ה אֶל-בֵּית הַיָּוֵן וְדָגְלוּ עָלַי אֲהָבָה: סִמְכוֹנִי בְּאִשִּׁישׁוֹת רַפְדּוֹנִי
 ו בַּתְּפוּחִים כִּי-חֹלֶת אֲהַבָּה אָנִי: שְׁמָאלוֹ תַּחַת לְרַאשִׁי וַיְמִינִי
 ז תַּחְבֵּקֵנִי: הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בָּנוֹת יְרוּשָׁלַם בְּעֶבְאוֹת אֹ
 בְּאֵילוֹת הַשָּׂדֶה אִסְתַּעֲרוּ וַאֲסִתַּעֲרוּ אֶת-הָאֲהָבָה עַד
 שְׁתַּחֲפֹץ:

שיר השירים, ג', 5-1

א
 מְשַׁכְּבֵי בַּלֵּילוֹת בְּקִשְׁתִּי אֶת שְׂאֵהָבָה נִפְשִׁי בְּקִשְׁתִּי וְלֹא
 ב מְצָאתִיו: אֶקוֹמָה נָא וְאֶסּוּבָבָה בְּעִיר בְּשׁוּקִים וּבְרַחֲבוֹת
 ג אֲבַקֶּשָׁה אֶת שְׂאֵהָבָה נִפְשִׁי בְּקִשְׁתִּי וְלֹא מְצָאתִיו: מְצָאוֹנִי
 ד הַשְּׂמֹדִים הַסֹּבְבִים בְּעִיר אֶת שְׂאֵהָבָה נִפְשִׁי רֹאיתֶם: כִּמְעֹט
 שְׁעָבְרָתִי מֵהֶם עַד שִׁמְצָאתִי אֶת שְׂאֵהָבָה נִפְשִׁי אֲחַזְתִּיו
 וְלֹא אֲרַפְּנוּ עַד-שֶׁהִבִּיאֲתִיו אֶל-בֵּית אֹמִי וְאֶל-חֹדֶר
 ה הָדוּרָתִי: הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בָּנוֹת יְרוּשָׁלַם בְּעֶבְאוֹת אֹ
 בְּאֵילוֹת הַשָּׂדֶה אִסְתַּעֲרוּ וַאֲסִתַּעֲרוּ אֶת-הָאֲהָבָה
 עַד שְׁתַּחֲפֹץ:

א.

צירוף המילים "להביא אל בית" חוזר בשני הקטעים (ב', 4; ג', 4).

יש הטוענים שבכל קטע הדמות המביאה אל הבית היא גם הדמות הפעילה בקטע כולו.

מי היא הדמות הפעילה בכל קטע, ומה הם מעשיה? בסס את דבריך על הכתוב.

(6 נקודות)

ב.

לפי המתואר בשני הקטעים בנות ירושלים מושבעות ברגעים של הרמוניה ואינטימיות בין

שני האוהבים.

(1) הסבר את השבועה. (4 נקודות)

(2) בפירוש האלגורי לשבועה זו נאמר:

שבועות... שהשביע [הקב"ה] לישראל שלא ימרדו על המלכויות ושלא ידחקו על הקץ (=יזרוז

את הסוף המקווה). (שיר השירים רבה, פרשה ב)

זרמים חרדים ביהדות שהתנגדו להקמת מדינת ישראל תלו את התנגדותם לכך גם

במדרש זה.

הסבר מה בפירוש זה מאפשר לזרמים אלה לבסס את התנגדותם. (4 נקודות)

16. קרא תהלים, ט"ו; קכ"ח.

תהלים, ט"ו

א מזמור לדוד ה' מי־יגור באהלך מי־ישכן בְּהַר קִדְשֶׁךָ:
ב הוֹלֵךְ תַּמִּים וּפָעַל צֶדֶק וְדִבֵּר אֱמֶת בִּלְבָבוֹ: לֹא־דָגַל וְעַל־
לִשְׁנוֹ לֹא־עָשָׂה לְרַעְהוּ רָעָה וְחִרְפָּה לֹא־נִשְׂא עַל־קִרְבּוֹ:
ד נִבְזָה וּבְעֵינָיו נִמְאָם וְאֶת־יְרֵאֵי ה' יִכְבֵּד נִשְׁבַּע לַהֲדַע
ה וְלֹא יִמָּר: בִּסְפּוֹ וְלֹא־נָתַן בְּנֶשֶׁךְ וְשָׁחַד עַל־נֶקִי לֹא־לָקַח
עֵשָׂה אֱלֹהִים לֹא יִמוּט לְעוֹלָם:

תהלים, קכ"ח

א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֲשֶׁר־יָרָא ה' הַהֹלֵךְ בַּדְּרָכָיו: יִגִּיעַ בְּפִיךָ
ב כִּי תֹאכַל אֲשֶׁר־יִדְּ וְטוֹב לָךְ: אֲשַׁתֶּךָ וּבְגָדְךָ כִּי־תִרְכָּשׁ בֵּיתְךָ
ד בְּנִיךָ כִּשְׁתְּלֵי זֵיתִים סָבִיב לְשִׁלְחָנְךָ: הִנֵּה כִי־בֶן יִבְרָךְ גָּבֵר יִרְאֶה
ה ה': יִבְרָכְךָ ה' מִצִּיּוֹן וְרָאָה בְּטוֹב יְרוּשָׁלַם כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ:
ו וְרָאָה־בָּנִים לְבָנֶיךָ שְׁלוֹם עַל־יִשְׂרָאֵל:

א. במזמור ט"ו הגמול של הצדיק נוגע רק לגורלו האישי, ואילו במזמור קכ"ח — בברכה

שזוכה לה ירא ה', יש גם היבט אישי וגם היבט לאומי.

בסס טענה זו על שני המזמורים. (6 נקודות)

ב. קרא מזמור קכ"ח וגם בראשית, ד', 11-12.

בשני הקטעים בא לידי ביטוי קשר בין האדם ומעשיו ובין אדמתו.

הסבר את הקשר הזה, וכתוב כיצד הוא בא לידי ביטוי בכל אחד מן הקטעים.

בסס את דבריך על הכתוב. (8 נקודות)

שים לב: המשך הבחינה בעמוד 28.

נושא בחירה: "חוק וחברה במקרא"

ענה על אחת מהשאלות 17-18.

17. קרא דברים, י"ד, 28-29; כ"ד, 17-22

דברים, י"ד, 28-29

כח
מְקַצֵּה וּשְׁלֹשׁ שָׁנִים תּוֹצִיא אֶת־כָּל־מַעֲשֶׂיךָ
כט תבואתך בשנה ההוא והנחת בשעריך: ובא הלוי כי איך
לו חלק ונחלה עמך והגר והיתום והאלמנה אשר בשעריך
ואכלו ושבעו למען יברכך ה' אלהיך בכל־מעשה ידך
אשר תעשה:

דברים, כ"ד, 17-22

יז לא תטה
יח משפט גר יתום ולא תחבל בגד אלמנה: וזכרת כי עבד היית
במצרים ויפדך ה' אלהיך משם על־כן אנכי מצוך לעשות
יט את־הדבר הזה: כי תקצר קצורך בשדך ושכחת
עמר בשדה לא תשוב לקחתו לגר ליתום ולאלמנה יהיה
כ למען יברכך ה' אלהיך בכל מעשה ידיך: כי
תחבט זיתך לא תפאר אחריו לגר ליתום ולאלמנה יהיה:
כא כי תבצר פרמך לא תעולל אחריו לגר ליתום ולאלמנה יהיה:
כב וזכרת כי עבד היית בארץ מצרים על־כן אנכי מצוך לעשות
את־הדבר הזה:

א. (1) מהי ההבטחה הניתנת בשני הקטעים לאדם שיתנהג בצורה הומנית? (3 נקודות)

(2) בקטע מדברים, כ"ד, 17-22 חוזר פעמיים נימוק לדרישה מן האדם בישראל

להתנהגות נאותה.

מהו הנימוק, ומדוע דווקא נימוק זה עשוי לשכנע את האדם למלא את הדרישות שבחוק?

(5 נקודות)

ב. "לא תטה משפט גר יתום" (דברים, כ"ד, 17).

קרא את הפירוש שלפניך לאיסור זה:

... ופירט כאן את אלה שמפני חלישותם הם קרובים מן האחרים להטות את משפטם.

(א' מירסקי, ספר דברים)

הסבר כיצד "חלישותם" של "גר יתום" עשויה להטות את המשפט לרעתם, וכיצד היא

עשויה להטות את המשפט לטובתם. (6 נקודות)

/המשך בעמוד 30/

18. קרא שמות, כ"ב, 24-26 וסעיף 241 של חוקי חמורבי.

שמות, כ"ב, 24-26

כד אֲסַפֶּסֶף וְתִלְוֶהָ אֶת־עַמִּי אֶת־הָעָנִי עִמָּךְ לֹא־תִהְיֶה לוֹ בְּנִשָּׁה
כה לֹא־תִשְׁימֹון עָלָיו נֶשֶׁךְ: אֲסַחֲבֵל תַּחֲבֹל שְׁלֵמַת רֵעֶךָ עַד־
כו בֹּא הַשֶּׁמֶשׁ תִּשְׁיבְנוּ לוֹ: כִּי הוּא כְּסוּתָהּ לְבִדָּהּ הוּא שְׁמֶלְתָהּ
לְעָרוֹ בַּמָּה יִשְׁכָּב וְהָיָה כִּי־יִצְעַק אֵלַי וְשָׁמַעְתִּי כִי־חֲנוּן
אֲנִי:

חוקי חמורבי, סעיף 241

כי יחבול איש [נושה] שור — שליש מנה כסף ישקול [לבעל השור].

א. (1) הסבר באיזו דרך מגן כל אחד מן החוקים על הלווה, ומהו ההבדל בין שני החוקים

בעניין זה. בסס את דבריך על הכתובים. (5 נקודות)

(2) הסבר באיזו דרך מגינים שני החוקים על המלווה. (5 נקודות)

ב. על השאלה למי יש עדיפות בקבלת הלוואה, ענו חז"ל: "עניי עירך קודמים".

(תלמוד בבלי, בבא מציעא, עא, ע"א)

על אילו מילים בשמות, כ"ב, 24 אפשר לבסס כלל זה של חז"ל? הסבר את דבריך.

(4 נקודות)

שים לב: המשך הבחינה בעמוד 32.

נושא בחירה: "המאבק לחברה מוסרית — ערך מרכזי בנבואה"

ענה על אחת מהשאלות 19-20.

19. קרא ישעיה, ה', 8-13; יחזקאל, כ"ב, 1-16.

ישעיה, ה', 8-13

ח הוּי מְגִיעֵי בֵּית פְּבִית שְׂדֵה בְּשָׂדֵה
י קָרִיבוּ עַד אֶפֶס מְקוֹם וְהוֹשַׁבְתֶּם לְבִדְכֶם בְּקֶרֶב הָאָרֶץ:
ט בְּאֶזְנֵי הָעֶבְאֹת אֶסְלֹא בְּתִים רַבִּים לְשִׁמָּה יִהְיוּ גְדֻלִּים
י וְטוֹבִים מֵאִין יוֹשֵׁב: כִּי עֲשֹׂת צַמְדֵי-כָרֶם יַעֲשׂוּ בֵּת אַחַת
יא וְזֶרַע חֲמֹר יַעֲשֶׂה אִיפָה: הוּי מְשִׁכִּימִי בְּבִקְרָה
יב שֹׁכֵר יִרְדְּפוּ מֵאַחֲרֵי בִנְשָׁף וַיֵּן יִדְלִיקֶם: וְהָיָה כְּנֹר וְנָבֵל תֵּף
וְחִלְלִל וַיֵּן מִשְׁתֵּיהֶם וְאֵת פֶּעַל הָיָה לֹא יִפְּטוּ וּמַעֲשֵׂה יָדָיו
יג לֹא רָאוּ: לָכֵן גָּלָה עָמִי מִבְּלִי-דַעַת וּכְבוֹדוֹ מִתֵּי רַעַב וְהִמּוֹנוֹ
צַחָה צִמָּא:

יחזקאל, כ"ב, 1-16

א וַיְהִי
ב דְּבַר-יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: וְאַתָּה בֶן-אָדָם הִתְשַׁפֵּט הִתְשַׁפֵּט אֶת-
ג עֵיר הַדְּמִים וְהוֹדַעְתָּה אֶת כָּל-תּוֹעֲבוֹתֶיהָ: וְאָמַרְתָּ כֹּה אָמַר
ד אֲדֹנָי יְהוִה: עֵיר שְׁפַכְתָּ דָם בְּתוֹכָהּ לְבוֹא עֲתָה וַעֲשֵׂתָה גְלוּלִים
ה עָלֶיהָ לְטִמְאָה: בְּדַמְךָ אֲשֶׁר-שְׁפַכְתָּ אֲשַׁמְתָּ וּבְגִלּוּלֶיךָ אֲשֶׁר-
ו עָשִׂיתָ טִמְאָת וַתִּקְרִיבִי יָמֶיךָ וַתָּבוֹא עַד-שְׁנוֹתַיךָ עַל-כֵּן
ז נִתְּתִיךָ חֲרֹפָה לַגּוֹיִם וְקִלְסָה לְכָל-הָאָרָצוֹת: הִקְרַבְתָּ
ח וְהִרְחַקְתָּ מִמֶּךָ יִתְקַלְסוּ-בְּךָ טִמְאָת הַשָּׁם רַבַּת הַמְּהוּמָה:
ט הִנֵּה נְשִׂאֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ לִזְרָעוֹ הָיוּ בְּךָ לְמַעַן שְׁפַךְ-דָּם: אָב
י וְאִם הִקְלוּ בְּךָ לָגֵר עָשׂוּ בַעֲשָׁק בְּתוֹכְךָ יָתוֹם וְאַלְמָנָה הִזְנוּ בְּךָ:
יא קִדְּשִׁי בֵּיתִי וְאֶת-שַׁבְּתֹתַי חֲלָלְתָּ: אֲנִשִּׁי רִכִּיל הָיוּ בְּךָ לְמַעַן
יב שְׁפַךְ-דָּם וְאֶל-הַהָרִים אָכְלוּ בְּךָ זֶמָּה עָשׂוּ בְּתוֹכְךָ: עֲרוֹת-אָב
יג גָּלָה-בְּךָ טִמְאָת הַנְּדָה עֲנוּ-בְךָ: וְאִישׁ אֶת-אִשְׁתּוֹ רָעָהוּ עָשָׂה
יד תּוֹעֲבָה וְאִישׁ אֶת-כָּלְתּוֹ טִמָּא בְּזִמָּה וְאִישׁ אֶת-אֶחָתוֹ בֵּת-
טו אָבִיו עֲנָה-בְךָ: שָׁחַד לַקְּחוּ-בְךָ לְמַעַן שְׁפַךְ-דָּם נֶשֶׁךְ וְתִרְבִּית

יג לַקַּחַת וְהַבְצֵעַי רַעִיךָ בַּעֲשֶׁק וְאֶתִּי שָׁכַחַת נֶאֱמַר אֲדֹנִי הֵאָּהֳ
 יד וְהִנֵּה הִפֵּיתִי כָּפִי אֶל־בִּצְעֶךָ אֲשֶׁר עָשִׂיתָ וְעַל־דְּמֶךָ אֲשֶׁר הָיוּ
 טו בְּתוֹכְךָ: הִיעָמֵד לְבָבְךָ אֶסְתַּחֲזָקְנָה יָדְיְךָ לִימִיִּם אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה
 טז אוֹתָךְ אֲנִי הֵאָּהֳ דִבַּרְתִּי וְעָשִׂיתִי: וְהַפִּיצוֹתִי אוֹתָךְ בְּגוֹיִם וְזֵרִיתֶךָ
 טז בְּאַרְצוֹת וְהִתְנַמְתִּי טַמְאָתְךָ מִמֶּךָ: וְנִחַלְתָּ בְּךָ לְעֵינֵי גוֹיִם וִידַעַת
 כִּי־אֲנִי הֵאָּהֳ:

א. (1) שני הנביאים בקטעים שלפניך מאיימים שהעם יגלה מארצו כעונש על חטאיו:
 ישעיה מדבר על חטאים בתחום החברתי, ויחזקאל — על חטאים בתחום
 החברתי והדתי.

ציין והסבר שלוש דוגמאות לחטאים:

מישעיה — דוגמה אחת מהתחום החברתי;

מיחזקאל — דוגמה אחת מהתחום החברתי ודוגמה אחת מהתחום הדתי.

(6 נקודות)

(2) בשני הקטעים תיאור החטאים מסתיים בהאשמה הנוגעת ליחס של האדם כלפי האל.

מהי ההאשמה ב**כל קטע**? (4 נקודות)

ב. קרא יחזקאל, כ"ב, 1-16.

הנביא חוזר בדבריו על המילים "בך" ו"בתוכך".

(1) למי הכוונה במילים האלה? (2 נקודות)

(2) מהו המסר הטמון בשימוש החוזר במילים האלה? (2 נקודות)

20. קרא ירמיה, ז', 28-21; עמוס, ה', 25-21.

ירמיה, ז', 28-21

כא בָּה
אמר ה' עבאות אלהי ישראל עלותיכם ספו על-זבחיכם
כב ואכלו בשר: כי לא-דברתי את-אבותיכם ולא צויתים ביום
כג הוציא אותם מארץ מצרים על-דברי עולה וזבח: כי אם-
את-הדבר הזה צויתי אותם לאמור שמעו בקולי והייתי לכם
לאֱלֹהִים ואתם תהיו-לי לעם והלכתם בכל-הדרך אשר
כד אצוה אתכם למען ייטב לכם: ולא שמעו ולא-הטו את-
אזנם וילכו במעצות בשררות לבם הרע והיו לאחור ולא
כה לפנים: למן-היום אשר יצאו אבותיכם מארץ מצרים עד
היום הזה ואשלח אליכם את-כל-עבדי הנביאים יום השכם
כו ושלח: ולוא שמעו אלי ולא הטו את-אזנם ויקשו את-ערפם
כו הרעו מאבותם: ודברת אליהם את-כל-הדברים האלה ולא
כז ישמעו אליך וקראת אליהם ולא יענוכה: ואמרת אליהם זה
הגוי אשר לוא-שמעו בקול ה' אלהיו ולא לקחו מוסר
אבדה האמונה ונכרתה מפיהם:

עמוס, ה', 25-21

כא שִׁנֵּאתִי מִאֲסֹתֵי חַיִּיכֶם וְלֹא אֲרִיחַ בַּעֲצֹדֵיכֶם: כִּי אִם-תֵּעָלוּ
כב לִי עֲלֹת וּמִנְחֹתֵיכֶם לֹא אֲרַצֶּה וּשְׁלֹם מְרִיאֵיכֶם לֹא אֶבִּיט:
כג הֲסֹר מֵעָלִי הַמֶּזֶן שְׂדִיךְ וְזִמְרַת נְבִלִיךְ לֹא אֲשַׁמֵּעַ: וַיִּגַּל בְּפִי
כד מִשְׁפָּט וַעֲדָקָה כִּנְחָל אֵיתָן: הַזִּבְחִים וּמִנְחָה הַגִּשְׁתֶּם-לִּי
בַּמִּדְבָּר אֲרַבְעִים שָׁנָה בֵּית יִשְׂרָאֵל:

- א. (1)** מהו היחס של העם לפולחן, כפי שמשמע מעמוס, ה', 21-25 שלפניך?
בסס את דבריך על דוגמה אחת, והסבר אותה.
(5 נקודות)
- (2)** על פי כל אחד מן הקטעים שלפניך, מה צריך לעמוד במרכז עולמו הדתי של אדם מישראל?
בסס את דבריך על הכתוב בכל קטע, והסבר את דבריך. (5 נקודות)
- ב.** שני הנביאים מזכירים את העבר כדי לחזק את טיעוניהם (ירמיה, ז', 22; עמוס, ה', 25).
בחר באחד הנביאים והסבר אם דבריו סותרים את מה שמסופר בתורה. נמק את דבריך.
(4 נקודות)

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך